

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljina vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 20.

Poštno-hranilnični račun šte. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Izmenjava brzojav med avstrijskim cesarjem in rumunskim kraljem Karolom povodom sklenitve miru.

BUKAREŠT 13. (Kor.) „Agence Telegraphique Roumaine“ objavlja sledečo izmenjavo brzojav med cesarjem Francoskom Jožefom in kraljem Karolom.

Brzojavka cesarja Franca Jožefa se glasi: „Prosim Te, da sprejmeš moje iskrene čestitke povodom sklenitve miru pod Tvojim vodstvom, kar pripravljajo konec prelivanja krvi na Balkanu in zagotavlja Tvoji deželi mir. Kakor dosedaj, me bo tudi v prihodnje živahno zanimalo vse, kar bo v korist Tebi in v blagostanje Tvoje dežele.“

Brzojavka kralja Karola Njegovega Velikanstva cesarju Francu Jožefu se glasi: „Tvoje iskrene čestitke in topla zanimanje za sklenitev miru v moji prestolnici me je silno razveselilo. Zahvaljujem se Ti pristočno za nove dokaze Tvoje zvestega prijateljstva, katero si mi vedno izkazal zlasti v težavnih trenutkih. Naj bo ta mir trajen in naj nastopi že enkrat na balkanskem polotoku, kjer vlada vnaemirjenje že par let, mir in blagor naših držav.“

Demobilizacija v Srbiji.

BELGRAD 13. (Kor.) Današnji uradni list objavlja kraljevski ukaz, glasom katerega se odreja demobilizacija celokupne srbske armade.

Demobilizacija na Bolgarskem.

SOFIJA 13. (Izv.) Demobilizacija bolgarske armade se je pričela danes.

SOFIJA 13. (Izv.) Demobilizacija bo končana približno v 15 dneh. Bolgarska vlada je obvestila velevalisti, da je pričela z demobilizacijo kljub temu, da ji grozi od strani Turčije še vedno velika nevarnost in prosti velevalisti še enkrat, naj store vse, da prisilijo Turke, da se umaknejo iz Drinopolja in Tracije.

CARIGRAD 13. (Izv.) Porta je pripravila na narodno proklamirano, v kateri pozivlja vse domoljube, naj podpirajo vlado v njenem boju za ohranitev in branitev Drinopolja. Pričeti se namerava z veliko narodno zbirko, od katere pričakujejo velikega uspeha.

Vprašanje revizije bukareške pogodbe

DUNAJ 13. (Kor.) „Wiener Abendblatt“ poroča iz informiranih krogov, da dosedaj še ni bila izdana nobena oficijalna izjava ruske vlade, da bi Rusija opustila namero, vstrajati pri revizijski zahtevi. V teh okoliščinah so vse vesti, nanašajoče se na stališče Avstrije k tej eventualnosti, prenašljive.

Nemška kritika avstrijske balkanske politike.

BERLIN 13. (Izv.) Tukašnji listi kritikujejo v vedno ostrejšem tonu avstrijsko balkansko politiko, se bavijo z usodepolnimi napakami, ki jih je storila avstrijska diplomacija tekom balkanske krize in naglašajo posebno, da bi Avstrija končno morala priti do prepričanja, da so postale balkanske države zrele in samostojne.

Nezadovoljna Bolgarska.

SOFIJA 13. (Kor.) „Agence telegraphique Bulgare“ poroča: Včeraj se je vršila skupščina bolgarskih žensk, na kateri se je poudarjalo, da je bukareški mir navadno iz-

siljevanje. V sled tega apelirajo bolgarske žene na velevalisti, da naj izvrše revizijo mirovne pogodbe, da se ustvari na ta način trdna podlaga za mir na Balkanu. Resolucije dalje zahteva naj se preišče grozodejstva in izgredi sovražnikov Bolgarske.

SOFIJA 12. (Izv.) Vestil o predstojemcem prevratu na Bolgarskem, kakor tudi trditve o izjavah scijskega metropolita, da je kralj Ferdinand kriv nesrečne bolgarske politike, se v merdajnih krogih kategorično demantirajo. Najboljši dokaz za to, da so te vesti neresnične, so udanostne manifestacije naroda za kralja. Občinstvo je kralju, ko se je vračal peš od zahvalne daritve, priredilo velike ovacije.

Velevalisti in tracijsko vprašanje.

DUNAJ 13. (Izv.) V tukašnjih političnih krogih se včerajšnji govor angleškega zunanjega ministra Greyja v zbornici jako živahno komentira in označuje položaj glede prodiranja Turkov v Tracijo, oziroma g'de drinopoljskega vprašanja kot silno zamotan. Anglija ne kaže nobenega veselja za kako nadaljnjo akcijo proti Turčiji, Francija je in terežirana na turških finančnih in ni nič kaj pripravljena udeležiti se kake akcije, ki bi manjšala prestiž Porte. Zdi se, da imajo tudi v Rusiji vedno manj volje za separatno akcijo. V diplomatičnih krogih računajo, da bodo končno Turki le ostali v Drinopolju in da ostane dejanska prelomitev londonske mirovne pogodbe tako neizvedljiva.

Mirovni delegati opotovali iz Bukarešte.

BUKAREŠT 13. (Kor.) Bolgarski, grški, črnogorski in srbski delegati so včeraj popoldne s posebnimi vlaki odpotovali iz Bukarešte.

Ustanovitev bosenskega deželnege šolskega sveta.

SARAJEVO 13. (Izv.) Predsednik deželnege sveta, dr. Mandić, je sklical vse člane deželnege sveta k sebi, na kateri se ustanovi poseben bosenski deželni šolski svet.

Bolgarska grozodejstva.

LONDON 13. (Izv.) Porta je izročila zastopnikom velevalisti noto, v kateri protestira proti grozodejstvom, ki so jih Bolgari zakrivali na mohamedanskem prebivalstvu nastran Marice, in v kateri grozi Bolgarski eventualno napovedati vojno, ako bolgarska grozodejstva takoj ne prenehajo.

Situacijsko potrdilo.

DUNAJ 13. (Izv.) Naša včerajšnja vest, da se je Avstrija odrekla reviziji bukareškega miru, so potrjuje. Priponja se pač, da bo Avstrija svojo nezadovoljnost z bukareškim mirom s tem pokazala, da mu bo odrekla svojo priznanje. To pa je le demonstracija, ki gotovo ne bo sodbe Evrope o avstrijskih diplomatih posebno ublažila.

Kako trdno so se v Sofiji zanašali na intervencijo Avstrije, dokazujejo različni intervjuji, ki se nahajajo še danes v gotovih du najskih listih. Med drugimi izjavlja bolgarski zunanji minister Genadijev, da bo bukareški mir tako radi nepravilnosti kakor tudi v interesu Evrope revidiran in da ima Bolgarska tozadevno gotova zagotovila Avstrije.

Med tem, ko se na Dunaju jezijo, da so zamogle balkanske države narediti mir med seboj same in brez evropske pomoči, se dogodki na Balkanu razvijajo dalje. Razgovori med posameznimi balk. državami, posebno med Srbijo in Rumunijo, kažejo že možnost zopetne ustanovitve balkanske zveze s trdno

politično in gospodarsko organizacijo. Totalno devno prinaša današnja „Roumanie“, glasilo rumunske vlade važni članek o rumunsko-bolgarskem zblizanju. V tem članku se na glasu, da se tako zblizanje sme izvršiti skupno z vsemi ostalimi balkanskimi državami.

Vedno večjo skrb vzbuja turško uprašanje. Velevalisti so vedno manj odločne, na stopiti energičneje napram Turčiji. Na Dunaju izjavljajo danes odkrito, da je verjetno, da bo obdržala Turčija Drinopolje in polovico Tracije. Angleška ne privoli v nikako nasilje in tudi Francija je baje proti temu. Ostale vlasti pa nimajo nobenega interesa, Turčije izpodrinuti, in na kako samostojno akcijo Rusije se več ne veruje.

Da se Evropa bliža dobi mirnejšega razvoja izhaja ne le iz včerajšnjega govora angleškega zunanjega ministra Greya temveč je, v kolikor se tiče Avstrije, razvidno s popolno gotovostjo iz dejstva, da bo odpuščanje pod orožjem stoječih rezervistov že prihodnje dni v polnem teku.

Kakor izvemo iz vojaških krogov se odpustijo pred vsem rezervni letniki 1906—1909, in v kolikor mogoče letniki 1910—1911 nadomestne rezerve, med tem ko ostane letnik 1912 nadomestne rezerve, v cellem približno 14.000 moč, še nadalje pod orožjem.

† Avgust Bebel.

ZÜRICH 13. (Kor.) Državni poslanec Avgust Bebel je danes umrl.

CHUR (v Švici) 13. (Kor.) Avgust Bebel je danes popoldne v Passogu, kjer se je že nekaj časa zdravil, v 74. letu svoje starosti umrl. Bolehal je že precej časa za žolčnim kamnom in pred par dnevi se je pojavilo tudi oslabiljenje srca, na kar pa niso polagali velike važnosti, ker je Bebel že večkrat trpel na srčni slabosti. A bolnik sam je čutil, da mu je precej slabše in je zato pred par dnevi poklical z Berlina svojega prijatelja Uilmanna. Danes popoldne je v sled oslabiljenja srca nastopila smrt. Truplo odpeljalo danes v Chur, jutri zjutraj pa v Zürich, kjer je vpečeljo.

Avgust Ferdinand Bebel, voditelj socialne demokracije na Nemškem, se je rodil dne 22. februarja 1840 v Kölnu. Izučil se je za strugarja in odprl kot mojster svojo delavnico v Lipskem na Saškem. Od l. 1861. se je z veliko vnemo pridružil gibanju nemškega delavstva, ki je od Lassallesovega nastopa sem zavzel bistveno socialistični značaj. V tem smislu je tudi vodil Bebel lipso delavsko izobraževalno društvo, kateremu je predsedoval od l. 1865. Tudi kot član odseka nemške delavske zveze je pridno deloval v tem duhu. L. 1867. je bil v saškem okraju Glauchau-Meerane izvoljen v severonemški državni zbor, l. 1871. pa v nemški rajstag.

Bebel se je tako v rajstagu kakor v časopisju izkazal za enega izmed najbolj nadarjenih voditeljev svoje stranke, ki je bila v stikih z londonsko mednarodno delavsko zvezo, katero je vodil Marx. L. 1872. je bil radi pripravljavanja velevaliste proti nemški državi obsojen skupno z Liebknechtom na 2 leti trdnjavske ječe. Zgubil je tudi državnozborški mandat, a je bil pri novi volitvi l. 1873 zopet izvoljen. Leta 1883 je bil izvoljen v hamburškem volilnem okraju, katerega je zastopal do smrti. Na podlagi socialističnega zakona je bil izgnan iz Lipskega, nakar se je z vsi silo posvetil politični agitaciji. Ko je bil socialistični sakon l. 1891 razveljav-

ljen, se je Bebel preselil v Berlin in stopil v uredništvo glavnega socialističnega organa „Vorwärts“.

Bebel je spisal tudi celo vrsto agitacijskih socialističnih brošur in literarnih del, kakor: „Unsere Ziele“, „Der deutsche Bauernkrieg“ (1876), „Die parlamentarische Tätigkeit des Deutschen Reichstages und der Landtage“ (1876), „Christentum und Socialismus“, „Die Frau in Vergangenheit, Gegenwart in Zukunft“ (1883), „Charles Fourier“ (1888), „Die Sonntagsarbeit“ (1888), „Zur Lage der Arbeiter in den Bäckereien“ l. dr.

Z Avgustom Beblom je izgubila nemška socialna demokracija enega svojih največjih moč, ki se je kot samouk povzpnil na visoko stopnjo in zgubil je v njem enega svojih najboljših govornikov in agitatorjev.

† Anton Verovšek.

LJUBLJANA 13. Semkaj je došla vest, da je slovenski igralec Anton Verovšek umrl. Verovšek je bolehal že dalje časa in se je mudil v Kraljevicu v hrvaškem Primorju v svrhu zdravljenja. (Zadnji ljubljanski listi še nimajo te vesti).

Razveljavljena naredba bosenske vlade.

SARAJEVO 13. (Izv.) Naredba, ki jo je izdala vlada o vojnih datjavah in bi v bistvu odgovarjala tozadevemu avstrijskemu oziroma ogrskemu zakonu, je bila s posebno cesarsko naredbo razveljavljena.

Kraljevi komisar baron Skerlec pri grofu Tiszi.

BUDIMPEŠTA 13. (Izv.) Kraljevi komisar Skerlec se je podal danes na posestva grofa Tisze, da mu poroča o svoji nadaljnji akciji na Hrvaškem. Zdi se, da poročilo barona Skerleca ni ravno posebno optimistično.

Kolera v Bosni.

SARAJEVO 13. (Izv.) Kolera v okrožju Tuzle zajema nevaren obseg. Deželna vlada je izdala obsežne varnostne odredbe. Odkod je bila kolera zanešana, se vkljub najnatlačnejši preiskavi še ni moglo dognati.

Revolucija v Mehiki.

MEHIKO 13. (Kor.) Po uradnih poročilih je bilo pri obleganju Torreona ubitih in ranjenih 3200 upornikov. Ostali uporniki so se umaknili. Vladne čete imajo 200 mrtvih in ranjenih.

Dijaško socialno vprašanje.

(Lavo Čermelj)

Obupno materijelno stanje slovenskih visokošolcev jih je združilo, beda med dijaštvom v univerzitetnih mestih jih je prisilila, da so se skupno posvetovali o načinu, kako od pomoči tem strašnim razmeram in uvideli so vsi slov. akademiki, da je edina rešitev v tem, da začno sami zbirati prispevke za podpora društva, da prevzamejo sami trud in delo, da se bodo zopet polnile prazne blagajne. Samopomoč jim je bila in jim je geslo, a povdarjali so vedno samo eno stran samopomoči, pripisali so dijaštvu samo nalogo, da preskrbi sredstva, niso se pa upali precizno izraziti svoje želje, da bi sploh sami vodili podporno akcijo, da bi sami odločevali o podporah, da bi bila podpora društva institucije dijaštva za dijaštvo. Če je to možno pri nemških društvih in pri drugih narodnostih, zakaj ne bi bilo to možno pri nas? Ali se mora morda manj zaupati marljivemu slovenskemu akademiku, nego bahajočemu se buršaku? Očitno se bo

— Avgust je tu! Komaj pred eno uro sem govorila z njim. Pričakuje od vas pomoči.

— O, vidim, plačala naj bi mu njegov molk. Recite, da bi rekla „ne“, kaj pa potem?

— O, tega se ne bojim — je rekla Marija Lescours mirno. — Nikakor si ne morem misliti, da bi bila ona zgodba mademoiselle Fay taka, da bi se mogla obetdati o soprogu neomadeževanega stotnika Challisa.

Naenkrat je prenehala; lice jej je smrtuo pobledele in besede so jej zamrle na jeziku. Pavel Challis je stal pred njo s takim izrazom razjarjenosti in bolesti v licu, kakor ga še ni nikdar prej videla v nobenem človeškem obrazu.

— Pojdite! — je rekel kratko. — Govoriti moram z vašo gospo samo!

Ubogala je. Zaklenil je vrata za njo in se nato vrnil k svoji ženi.

— Koliko je resnice na vsem tem, kar sem slišal? — je vprašal. — Rekel sem ti, da bom tedaj, ko te bom vprašal prihodnjice, zahteval odgovora. Sedaj ga torej hočem imeti.

Dolgo časa mu ni niti odgovorila niti ga pogledala. (Dalje.)

PODLISTEK.

Izobčenka.

Kriminalni roman.

iz angleščine prevel Ivan Dolenc.

Te besede in potem pa slaba vnanost njenega soproga ni zgrešila svojega vtiska na Marijo Lescours. Šla je žnjim v bližnjo kavarno, kjer je naročila zanj raznih okrepil in mu je povedala svoje dogodke zadnjega časa.

— No, sedaj je nalina igra dobljena — je rekel Lescours, ko se je okrepčal z jedjo in pijačo. — Ti si v njegovih hiši in on ne ve ničesar o njenem prejšnjem življenju. Nalina sreča je zagotovljena, Marija.

— O tem še nisem tako prepričana — je odgovorila Marija. — On je človek, s katerim se težko izhaja, in zdi se mi tudi, kakor bi je ne ljubil več tako, kakor jo je ljubil prej.

Marija je dala svojemu možu nekaj denarja in še nekaj drugih malenkosti.

— Otok je mrtve — je rekla.

— Ubogo otroče — je dejal on.

— Da, toda ti ne veš vsega! V zadnjem času sem izvedel marsikaj, na primer tudi, kdo je bil otrokov oče.

— Pomisli vendar, kaj govoriš, Avgust! — je rekla. — To je bil moj otrok!

— Sedaj je vrsta na meni. Nabaviti si moram nekaj denarja in ne morem nikakor prizanašati stotniku Challisu. Ženska, stotnik nama mora plačati najin molk, ali pa si zasluživa razpisano nagrado za pojasnilo v oni stari dogodbi.

Marija se je zdrznila ob teh njegovih besedah. Čutila je, da mora obvarovati svojo gospo nevarnosti, pa naj bi bila ta nevarnost kakršnakoli in naj bi jej pretila cdkoderkoli. Dora je bila vedno dobra napram njej in jej je pomagala, ko se je nahajala v veliki bedi. Dala je svojemu možu vse, kar je imela denarja pri sebi, in je odšla do mov, ne vedoč, kako bi začela govoriti o tem, kar bi morala povedati.

Dora jej je dala sama priložnost za to, ko je začela govoriti o otroku.

— No, ali ste oskrbela vse? — je vprašala.

— Da; vžic vsemu povpraševanju in polzvedovanju lady Templestowe sem igrala to komedijo do konca.

— Zdi se mi, da neka postrežnica sumi vas, toda posrečilo se mi je prepričati jo, da se moti. Rekla je, da morate vendar biti vi, dasiravno se niste navidezno brigali zanj, otrokova mati, ker vam je bil tako podoben.

— To ni res — je rekla Dora. — Bil je mnogo bolj podoben —

— Tiho! — je zaklicala Marija in svarično vzdignila prst. — Le ne imen!

— Saj ne povprašujem po tem. Meni je popolnoma vseeno. Niti ena solza mi ni potekla, ko si prišla in mi povedala, da je otrok mrtve. Zdi se mi, kakor bi bila v tej mračni hiši v grobu.

— Morebiti vas nekaj, kar vam moram povedati, zopet zbudi v življenje.

— Kaj mislite?

— Vzemite slučaj, da bi vas kdo na primer ovadil policiji? Da bi ovadil pruskemu sodišču, da je slovita plealka —

— Tiho, za božjo voljo, molka! — je rekla gospa Challisova z groze široko odprtimi očmi. Saj veš, da ni nikogar, ki bi mogel storiti to.

— O, da; je nekdo.

— Kdo?

— Moj mož.

— Toda saj ne veš, kje je.

morda tej ideji, da ni lepo, ako sodi tovariš o podpori svojemu tovarišu. Menda to, kar ni tem gospodom po volji in kar se ne strinja z njihovimi etičnimi nazori, je ravno beseda „podpora“, in tu bi ravno poudarjal besede dr. Feruge na ustanovni seji „D. O. S. P. O.“: Denar, ki ga izdajajo naša podporni društva, je za društvo izgubljen. Večina nekdanjih podpirancev se ne spominja več podpornega društva, bodi, da so spremenili svojo „narodnost“ (sic), ali politično naziranje, bodi, da nimajo toliko časti in čuta hvaležnosti v sebi, da bi se čutili varne napram podpornemu društvu. Oblika podpore se mora popolnoma predrugačiti: naj ne bo več „dar“, temveč samo „posojilo“ in o tem bo smel brez vseh pomislekov odločevati vsak akademik.

Vem, da bo večina čitateljev zmajevala z glavo in v prvi vrsti odborniki podpornih društev, a vse te gospode prepričajo najbolj sledeči podatki.

To, kar imam jaz in veliko število akademikov za idealen način podpiranja, ekzistira že, dasi v manjši obliki, v „podpornih skladih“. Kolikor je meni znano, so obstojale ali obstojijo do sedaj tri take institucije pri ferijalnih in dve pri rednih akademskih društvih. Najprej bi omenil največji podporni sklad, t. j. sklad akad. fer. društva „Balkan“. Pred petimi leti se je ustanovil in statistika kaže, da je bil prepotreben in da je njegova način poslovanja najbolje odgovarjal razmeram.

Kakor mravljice so zbirali akademiki za svoj sklad, in s ponosom smelo že danes, po petletnem delu, gledati nanj in ni čuda, ako mislijo sedaj že na način, kako bi povečali svojo institucijo in ustvarili v njej vzgled za vsa društva.

Številke naj govore:

Dohodki podpornega sklada „Balkan-a“ so bili: obl. prispevki članov (vsak član mora plačati 5 K za podporni sklad) v letih 1908-9, 1909-10, 1910-11, 1911-12 in 1912-13. — 10230, 41—, 8—, 16—, 26—, skupaj 19330 K.

Darovi so znašali v teh petih letih: 52650 K, od denarnih zavodov, 16287 K od privatnikov, 3425 K od članov „Balkan-a“ mesto obresti pri posojilih. Podpornina je prinesla 69 K, koliki 8638 K, društvene prireditve 87166 K in razno 1532, skupaj torej 195928 K in sicer v posamičnih letih: 34880, 88634, 19764, 14613 in 43032 K. Stroški so znašali: 10—, 1276, 186, 926, 895, v vseh petih letih torej 4263 in med temi je neta bene celo dar nekemu akademiku v znesku 10 K. Premičenje je bilo torej koncem prvega leta 33880, drugega že 116243, tretjega 135821, četrtega 149508, petega 101645 in sedaj je gotovo že doseglo 2000 K.

Izposodilo se je v posameznih letih: 755—, 1015—, 499—, 74465, 915—, skupaj torej 392568 K.

Vrnilo se je: 475—, 472—, 438—, 49671, 342—, torej 222371 K, promet je znašal v petih letih 615236 K in ako se ostajajo še dohodki in stroški 815447 K.

Kakšen pomen je imel podporni sklad za člane „Balkana“, uvideva vsakdo, ki je bil sam svoje dni akademik, posebno ako uvažuje, da so posojila precejkrat dosegla svoto 100— K in da je termin za vračanje v nekaterih slučajih določen celo po končnih študijah. Morda bi kdo rekel, da je podporni sklad „Balkana“ osamljen slučaj. Zato bi rad dodal še nekaj podatkov pod sklada „Ilirije“ v Pragi. Zlabilog imam pred sabo samo račune od 1. svečana 1909 do 1. VI. 1911. V tej kratki dobi, v dveh letih in štirih mesecih je narasla glavnica na 59640 K in sicer so prinesli koliki največ: 29814 K, darovi pa 19046 K.

Izposodilo se je 262705 K, prometa pa je bilo 415580 K.

V področju društva „Slovenije“ na Dunaju se je tudi začetkom zimskega tečaja 1911-12 ustanovil podporni sklad in koncem letnega tečaja 1912 je znašala glavnica okoli 120 K, prometa pa je bilo v tem času nad 1000 K.

Jaz mislim, da so to številke, ki kažejo precej jasno, da imajo akademiki pravi smisel za popolno „samopomoč“ in da bo naloga naših podpornih društev v univerzitetnih mestih, da preštudirajo in uvažujejo debato in sklepe, ki se sprejmo pri socialni konferenci v Ljubljani, kjer namerava akad. fer. društvo „Balkan“ predložiti jasen in precej obširen načrt preosnovanja naših podpornih društev. Dobro bi bilo, da bi se oglasili že zdaj akademiki in gospode, ki jim je blagor visokošolcev na srcu in ki so sami morda spoznali nedostatke pri naših podpornih društvih. Delo pri konferenci bo potem lažje in uspehi tem boljši in večji!

Domače vesti.

Osebnostna vest. Finančni svetnik v finančnem ministrstvu, g. dr. Karol Šavnik, je imenovan za višjega finančnega svetnika.

Pogubni nauki. V izjavi, ki smo jo prejeli iz Gorice in priobčili v včerajšnjem izdanku, izražajo podpisanci željo, da bi se danju duhovni pomilili in da bi se vsi dobromisleči združili na delu za srečnejšo bodočnost slovenskega naroda. Posebej želijo smo bili privatnim potom naprošeni, naj prenehajo z vsako polemiko o znanjih gorških dogodkih.

Mi umejemo plemenitost te prošnje in se jej hočemo tudi pokoriti. To nas pa ni kakor ne obvezuje, da ne bi smeli reagirati na nekatere nauke, ki jih daje „Slov. Narod“ v svojem uvodniku z dne 11. t. m. Podaja jih sicer res povodom one afere v Gorici, toda njihov pomen gre preko meja gorške dežele. Kajti gorje, ako bi se ti nauki uveljavili v našem političnem življenju, ako bi postali v pravilo tudi po drugih slovenskih deželah!

Pravi n. pr., da ni noben kompetenten forum izdal parole za podporo laški ljudski stranki! Tako torej: Izvoljeni poslanci, ki jim je narod poveril mandat, da zastopajo njegove koristi in ki jih bodo volilci tudi klicali na odgovor ne le za eventualne nevspehe, ampak tudi radi eventualno zgrešene taktike: ti poslanci torej niso kompetenten forum! Pač pa jemlje „Slov. Narod“ v obrambo — in jim torej ne odreka kompetence — njih, ki so z anonimnimi plakati, brez imen, ki bi sprejemala odgovornost, pozivljali volilce, naj sene pokore paroli poslancev in naj giasujejo — drugače!

V soglasju stem, a veliko težji po svoji usodnosti in veliko nevarnejši je nauk „Slov. Narodu“, češ: „Nikdo namreč ni bil dolžan držati se parole v prid laških klerikalcev.“ To je direktna poziv na kršenje discipline. Če bi obveljalo to pravilo, da sme vsak volilec postopati, kakor se mu zljubi, potem bi bila anarhija povzdignjena v legitimno institucijo slovenskega javnega življenja. Kdo bo hotel potem sprejemati tekočo nalogo vodstva volitev in posebno še: kdo bo hotel jemati nase odgovornost za nevspehe?

Tu ne velja izgovor s pomanjkanjem kompetentnega foruma. Čim so poslanci na eni strani iz dobro premišljenih vzrokov izdali parolo in čim ni bilo več — ker je prišla fronda v zadnji uri — časa, da bi vprašanje kompetence mogli spraviti na čisto, sta narodna dolžnost in ljubezen do slovenske stvari velevali volilecem, da na stopijo zložno v smislu dobijene parole.

Ne govorimo tu specijalno o Gorškem, ko pravimo, da je povsod ljudi, ki hočejo ali iz nečistih namenov, ali pa iz gole kiju bovalnosti iti svoja pota. A kam pridemo, če bomo s takimi nauki podeljali takim elementom legitimacijo za svojevoljno postopanje, za kršenje discipline, za odklanjanje vsake avtoritete in stem za preprečanje vsakega uspešnega dela in vspešne borbe?

Nekdo mora biti, ki vodi, a ki nosi zato tudi odgovornost. Pripoznavanje vodstva je nezgodni pogoji za možnost koristnega dela in koristne borbe. Ali naj se nas ne umeje krivo! Mi nočemo, nikakor, da bi se javnosti mašila usta in nočemo ponižati niti najneznatnejšega posamičnika v nematerijal. Kdor čuti, da boljše, naj le govori! Ali govori naj o pravem času in na primernem mestu! Čim pa je izdana parola in je ni več možno spremeniti, ga tudi okolnost, da se njegovo mnenje ni uvaževalo, ne opravičuje, da frondira v odločilnem trenutku, da pred očmi sovražnika izživlja zmešnjavo v lastnem taboru, da s tem kompromotira stvar lastnega naroda, ali da celo gre sovražniku direktno na roko! Tega ne sme biti nikakor! Navskrižja naj se ne rešujejo notri sredi vihranja!

To je vrhni princip vsake urejene in disciplinirane borbe: volja posamičnika podreja se skupnosti! Kamo-li, da bi smel poidelec usiljevati svojo voljo in potem — ako ne gre po njegovem — izvajati konsekvence, ki otežujejo ali celo preprečajo vsak uspeh! Nauki člankarja v „Slov. Narodu“ pa podeljajo naravnost avtorizacijo za tako samovoljo — da ne rabimo hujšega izraza. Zato smo jih morali zavrniti ne le radi dogodkov na Gorškem, ampak v interesu zdravega razvoja političnega življenja po vsej naši domovini!

Iredentistične demonstracije na Reki. „Jutranji List“ poroča: Na nekem parniku „Ungaro Croate“ ki vzdržuje promet med Reko in Pulo, se je v ponedeljek odpeljal tudi okoli 60 Italijanov z Reke. Ko je parnik odhajal iz luke, je vladal na njem še poln mir, a takoj po odhodu je vzkripela v Italijanih iredentistična kri. Začeli so prepevati iredentistične pesmi in slišati je bilo tudi klice: „Doli z Avstrijo!“ „Živela Italijanska Reka!“ Reška policija je takoj, ko je bila obveščena o tem dogodku, brzojavila v Pulo, naj se takoj po prihodu parnika v tamošnjo luko vsi dotični Italijani takoj aretirajo in uvede preiskava.

Ne moremo kontrolirati, koliko je resnice na teh vesteh in ko treba najprej počakati rezultatov preiskave, vendar pa nam ta dogodek priča, kako nepredvidni so Italijanski neodrešenci, da niti na avstrijskih tleh ne morejo zadrževati svojih iredentističnih stremiljenj. In v očigled takemu postopanju bodo seveda nazadnje še vpili, da se jim je zgodila krivica, če bodo kaznovani.

Reševanje hrvaške krize in hrvaški Nemci. Na Hrvaškem in v Slavoniji se nahaja tudi nekaj tisočev Nemcev. Zlasti močno kolonijo imajo v krijskem okraju v Slavoniji, kjer imajo v svoji oblasti tudi mesto Ruma. V saboru so imeli enega zastopnika, ki je šel seveda vedno čez drn in strn v boj za svako vladno, ki je zatirala Hrvate in favorizirala madžarone. Nemci so

na Hrvaškem vodili vedno svojo lastno interesno politiko, ki jim je prinesla mnogo dobička. Ni čuda, da so postali radi tega silno predrzni in ošabni in da so pričeli misliti, da se pri reševanju hrvaške krize ne more in ne sme iti preko njih. Zato so sedaj v svojem krajevnem organu „Deutsches Volksblatt“, ki izhaja v Rumi, naznanili urbi et orbi, pod kakimi pogoji bi bili hrvaški Nemci, oziroma njih edini zastopnik, pripravljeni podprati akcijo novega komisarja barona Skerleca. Nemške zahteve so:

1. Nemškim otrokom naj se zagotovi nemški pouk v šolah.
2. Naj se jim omogoči občevarje z oblastmi v nemškem jeziku.
3. Dovolijo naj se svobodne društvene in zborovalne pravice.
4. Naj bodo enako z ostalim občinstvom deležni kulturnih in gospodarskih ustanov, ker tudi Nemci kakor vse ostale narodnosti prispevajo k tem ustanovam.

Zahteve torej niso ravno ponižne in pričajo, kako močne se že počutijo na Hrvaškem. Seveda teh nemških zahtev ni vzeti preveč resno in tudi ne tako tragično. Hrvaška kriza se lahko reši tudi brez nemškega sodelovanja, kajti z enim nemškim mandatom ne bo baronu Skerlecu čisto nič pomagano.

Iz našega telefonskega urada. Iz Tolmina smo prejeli: „Poročilo v „Edinosti“ z dne 2. avgusta pod naslovom „Volitev v mestni in tržni skupini na Gorškem, češ, da je bila brzojavna zveza s Tolminom dne 1. avgusta pretrgana in da ni radi tega bilo možno dobiti končnega izdaja volitev, ni odgovarjala resnici. Brzojavni urad v Tolminu je deloval svobodno in direktno ves dan 1. avgusta s Trstom, Gorico, Ljubljano in Celovcem. In sicer na treh progah od 8 zjutraj nepretrgano do 9 zvečer. Uradni izd volitev je bil razglašen ob 4 popoldne in je bil tudi takoj direktno oddan. Toliko v pojasnilo, da ne bo poštni urad v Tolminu v krivici lači.“

K temu pripominjamo le, da smo obvestili javnost tako, kakor smo bili obveščeni od centrale telefonskega urada.

Mestni svet. Danes ob 12 popoldne se vrši druga javna seja mestnega sveta. Na dnevnem redu so sledeče točke: Prečitanje protokola prve seje, volitev občinskega odbora volitev šolskega, finančno-pravnega, stavbenega, zdravstvenega, trgovskega, obrtnega in gospodarskega, anagrafičnega in statističnega odseka in odseka za vojaške zadeve, za nadziranje mestne zastavljavnice, vodovodnega odseka in odseka za požarno branbo, odseka za sankcijo gospodarskega položaja občinskih uradnikov, volitev nadzorstvenega sveta tržniške hranilnice, volitev 8 članov ravnatelstva tržniške hranilnice, volitev finančnih preglednikov hranilnice, volitev vodilnega odseka občinskega zavoda za mala stanovanja in volitev kuratorijev mestnega muzeja za zgodovinsko umetnost in naravoslovje in mestne knjižnice.

Popravljamo. V včerajšnji številki se je vrnilo več tiskovnih pomot. V poročilu o volitvi županov in podžupanov naj se čita, da je bil župan izvoljen z 59 (in ne 95) glasovi, a drugi podžupan z 58 (in ne 85).

V 5. odstavku uvodnika čitaj, da stoji neoporečno (in ne nepravilno) dejstvo, da so Srbi itd.

V notici o izletu v Ljubljano čitaj, da so otroci voznice (in ne voznje) prosti.

Dobrodelne gledališke prireditve v Ljubljani. Ker se obeta ogromen poset, je prireditveni odbor določil, da se dobrodelne gledališke prireditve v Ljubljani ponove. Spored je tale: V petek 15. t. m. ob 5 uri popoldan se vrzori na prostem srbska drama „Knez Semberijski“. Po predstavi bo v parkhotelu „Tivoli“ velika varietetna veselica. — V nedeljo 17. t. m. ob pol 3. uri popoldan se vrši ponovi „Knez Semberijski“. Predstava je pred vsem namenjena primorskim in štajerskim vdeležencem

Kongresa narodnih strokovnih organizacij. Ker bo vprizoritev končana že ob 4. popoldan in ta dan ne bo varietetne prireditve v „Tivoliju“, se morejo vsi njeni posetniki vdeležiti velike kongresne veselice, ki jo ljubljanske dame prirede na vrtu „Narodnega doma“ in ki se pred 4. uro ne bo začela. — V nedeljo dne 24. avg. ob 4. uri popoldan se drugič ponovi „Knez Semberijski“ in se z izpremenjenim sporedom ponovi velika varietetna veselica. Prireditve na ta dan so v prvi vrsti namenjene vdeležencem Hrvaško-slovenskega katoliškega kongresa v Ljubljani. — Vstopnice za vse te prireditve se v prodaji dobe v Česarkovi trafikli.

Vstopnice za dobrodelne gledališke prireditve se v Česarkovi trafikli v Selenburgovi ulici že prav pridno razpečavajo. Kakor obetajo mnogobrojna naročila vstopnic iz vseh krajev slovenskega ozemlja, pridejo na te našim igralcem namenjene prireditve prijatelji slovenskega gledališča od vsepovsodi, da vsaj za nekaj časa odpomorejo bedi slovenskih igralcev.

V pojasnilo. Oziroma na nočico pod gornjim naslovom v „Edinosti“ št. 219, in na odgovor v št. 203 pod istim naslovom, nam zatrja prvi dopisnik, da so njegove navedbe popolnoma resnične. On je dirigiral pošiljatev v Pazin in ne v Hrpelje-Kozino. Najbolji dokaz za to je dejstvo, da je pošiljoči uradnik na državnem kolodvoru izrečno povdarjal, da pošiljatev ne pojde danes v Pazin! Tudi je gola resnica, da so ga na direktriji silili, naj podpiše nemški zapisnik, in da je moral — ker ni hotel ugoditi tej zahtevi — priti še enkrat naslednjega dne, da je podpisal slovenski zapisnik.

II. nastop telovadnega društva „Sokol“ v Mavhinhah se bo vršil v nedeljo, dne 21. avgusta t. l. na „Sokolskem trgu“ s sledečim vspešnim: 1. Ob 3. popoldne spreved po vasi na telovadišče; 2. Ob 3. in pol proste vaje članic (za III. vsesokolski zlet); 3. Orodna telovadba članov; 4. Proste vaje članov (za III. vsesokolski zlet); 5. Skupina. — Vstopnina k slavnosti 50 vln.; s sedežem 1 K. Po nastopu ples, prosta zabava, paviljoni, šaljiva dražba, petje in umetni ognji. Pri vses točkah sporeda sodeluje domača sokolska godba. — Posetite nas v obilnem številu. Na zdar!

Kongres narodnih strokovnih organizacij v Ljubljani se prične jutri popoldne. Na kongres pošljejo vse na Slovenskem obstoječe narodne strokovne organizacije svoje delegate. O sklepu kongresa se poda poročilo na nedeljskem velikem manifestacijskem shodu v Mestnem domu v Ljubljani. Glavni poročevalec: tov. dr. Josip Mandić. — Kongres narodnih strokovnih organizacij bo za vse slovensko delavstvo velikega pomena, ker se bo med drugimi točkami sklepa tudi o združitvi vseh obstoječih narodnih strokovnih organizacij pod enotno vodstvo, v močno zvezo. Narodnim strokovnim organizacijam se obeta lepša bodočnost in slovensko delavstvo bo imelo v njih močno zaslonbo. Hočemo naprej, ker to zahteva gospodarski razvoj družbe, pri katerem slovensko delavstvo pod nobenimi pogoji ne sme zaostati.

V nedeljo, 17. t. m., v Ljubljano! Nedelja se bliža. Par dni še, pa se snidemo z našimi brati v Ljubljani. Posebni vlak odide s tržniškega južnega kolodvora ob 5 zjutraj. V Ljubljano dospo ob 9-20 popoldne. Ko stopimo na ljubljanska tla, se uvrstimo v spreved ter odkorakamo z godbo in dvema zastavama NDO na čelu po Dunajski, Prešernovi in Stritarjevi ulici v Mestni dom, kjer se vrši velik manifestacijski shod, na katerem nastopijo zastopniki narodnih strokovnih organizacij. Glavni govornik bo dr. Josip Mandić iz Trsta. Po shodu si ogledamo mesto. Ob 230 gledališka predstava, katero prirede igralci slovenskega ljubljanskega deželnega gledališča na prostem tik parkhotela „Tivoli“, kjer se

Zakaj naj se uporabljajo samo

Osramove svetiljke
z vlečeno svetilno žico?

1. „Osramove“ svetiljke z vlečeno svetilno žico imajo nezlomljivo svetilno žico.
2. „Osramove“ svetiljke z vlečeno svetilno žico prihranijo 70% toka.
3. „Osramove“ svetiljke z vlečeno svetilno žico dajo briljantno, čisto belo luč.

Vsaka pristna „Osramova“ svetiljka z vlečeno svetilno žico mora imeti na stekleni krogli vjedkan napis „Osram“. Kdor skrbno pazi na to, se obvaruje izdelkov, ki nimajo nič opraviti z „Osramom“.

Glavna zaloga za Trst, Gorico, Primorsko in Dalmacijo: R. Ditmar, bratje Brünner d. d. Dunaj, Trst, Piazza del Ponterosso šte. 1.

prvič pod milim nebo v prizori Branislava Nušića zgodovinska slika „Knez Šemberjski“. Vstopnina in sedeži k predstavi so tako nizki, da se je lahko udeležil vsak delavec. Predstava traja samo poldrugo drugo, tako da se lahko vsakdo potem udeležil še veselice. Ob 4 popoldne pa se udeležimo velike narodne veselice, ki se bo vršila v vrhu in vseh drugih prostorih „Narodnega doma“ pri kateri sodeluje tudi Ciril-Metodova družba. Odhod iz Ljubljane okoli 11 zvečer. Vožnja stane tja in nazaj K 5.80. Otroci pod 4 letom so vozni prosti.

Kdor se za izlet še ni odločil, naj to stori nemudoma, dokler je še čas. Priglasiti se je treba v uradu NDO, ulica Sv. Frančiška št. 2, kjer se dajejo glede izleta potrebne informacije.

Koroške razmere na hrvaških železnicah. Človek bi mislil, da take anarhije kakor vlada na koroških železnicah in nekaterih postajah na Sp. Štajerskem, kjer železniški uradniki na nečuten način provokirajo potnike, ki se drznejo zahtevati voznice v slovenskem jeziku, ni mogoče najti nikjer in da se morajo zadovoljevati s takimi provokacijami le Slovenci. Zagrebški „Pokret“ je priobčil v ponedeljek odprto pismo zemunskega odveta dr. Živana Bertića na c. kr. komisarja, ki dokazuje, da tudi na hrvaških železnicah razmere niso dosti boljše. V odprtem pismu dr. Bertić izjavja: Dne 30. julija peljal sem se iz Zemuna v Morović. V Sidu sem zahteval listek v hrvaškem jeziku, naka mi blagajnik naznačil ceno v madžarskem jeziku. Na moj protest je pričel govoriti uradnik nemški. Ko sem mu odgovoril, da tudi nemški ne razumem, mi je pričel s prstom kazati vozno ceno. Vsled te provokacije sem poklical postajenačelnika, a ta je na moje veliko začudenje še branil dotičnega uradnika, češ da „ne zna“ hrvaški in to v kraju, kjer ni niti enega Madžara in Nemca. Vstrajal sem pri svoji zakoniti zahtevi, da naj se pokliče uradnik, ki razume hrvaški, a v odgovor mi je pričel sedaj tudi postajenačelnik, ki govori hrvaški popolnoma dobro, kazati s prstom ceno na vozni karti. Odšel sem nato v vlak brez karte in plačal globo. Silčen dogodek sem doživel v Kukujevcu. Tudi tu so pričeli govoriti z menoj s prstom in šele potem, ko sem poklical občinskega stražnika za pomoč, mi je povedal uradnik vozno ceno v hrvaškem jeziku.

In kakor v zasmeh je novi minister za hrvaško, grci Pejačević, pri sprejemu teh železniških uradnikov v Zemunu še izjavil, da so s svojim postopanjem mnogo pripomogli k vladajočemu razpoloženju v Hrvaški proti Madžarom.

Bane za Družbo. Kakor vsako leto, prirede tudi letos v nedeljo naborniki — udje društva „Gaj“ v Banah ples. Ob tej priliki priredi odbor rečenega društva cvetlični dan na korist družbe sv. Cirila in Metoda. Zato prosil društveno predsedstvo posebno narodno ženstvo in rodoljubne vrtarje, da bi s podaritvijo cvetlic pripomogli tej prireditvi do čim lepšega uspeha. Bratska društva iz okolice in mesta uljudno vabimo na udeležbo in sodelovanje. Saj gre za našo miljenko, za največjo dobrotnico naše mladine — za družbo sv. Cirila in Metoda. Tu je torišče, na katerem se moremo združevati vsi k prevažnemu narodno-obrambnemu delu. Cvetlice in razglednice naj se dološijo predsedništvu „Gaja“.

Iz Škedenja. Tretil koncert pevskega društva „Velesila“ se bo vršil v nedeljo dne 17. t. m. v gostilni g. Lovro Sanciha (Cin) na velikem lepem prostoru, na katerem bo pripravljeno tudi lepo plesišče. Na sporedu bode: petje, šaljiva tombola, s sodelovanjem nove domače godbe izbranih mladeničev in dečkov pod vodstvom kapelika g. Josipa Flego. Začetek pevskega programa točno ob 4 pop. Vstopnina na koncert 30 stot. na osebo.

Ob 8 zvečer ples, ki bo trajal do polnoči. Vstopnina k plesu: ženske 60 stot., moški 80 stot. Ker je društvo potrebno materijalne podpore, se bodo darovi prav hvaležno sprejemali.

Društvo se nadeja velike udeležbe od strani prijateljev petja, godbe, našega slov. ljudstva, posebno pa naše čile slov. mladine. Posebno še, ker bo plesišče prirejeno na lepem hladnem prostoru.

Tam potom se društvo najpriskrnejše zahvaljuje vsem, ki so se vključili tako neugodnemu vremenu udeležili, oziroma preplačali vstopnino na koncertu, ki se je vršil v nedeljo, dne 3. t. m. v gostilni Obrtniškega konsumnega društva pri tako grdem in neugodnem vremenu. Ob tej priliki smo nabrali tudi 10 K za slovenski otroški vrtec v Škedenju.

V slučaju neugodnega vremena se gori napovedani tretji koncert in ples preneseta na prihodnjo nedeljo, dne 24. t. m.

Vojaški koncert v Divači. Še enkrat se slavno občinstvo opozarja, da se bo vršil v Divači dne 15. t. m., torej jutri, popoldne velik vojaški koncert, ki ga priredi „Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov“ s sodelovanjem godbe c. in kr. pešpolka št. 47. — Koncert, ki obeta biti jako zabaven, se viši ob vsakem vremenu. — Z ozirom na to, da je čisti dobiček namenjen podpor-nemu skladu naših slovenskih železniških uradnikov, ki se morajo vsestransko boriti

zoper vsenemško premoč, je pričakovati najštevilnejše udeležbe.

Zahvala! Odbor Šentjakobske podružnice družbe Sv. Cirila in Metoda si šteje v prijetno dolžnost najtopleje se zahvaliti pevs-kemu društvu „Kolo“, pevskega zboru „Zveza jugoslovanskih železničarjev“ mandolinistični skupini „V. Parma“, pevske-mu društvu „Lirija“, konsumnemu društvu „Jadran“, Šentjakobski „Čitalnici“, Delav-skemu in konsumnemu društvu pri Sv. Jakobu, vsem podružnicam družbe Sv. Cirila in Metoda, Prvi slovenski narodni godbi, g. prof. Matku Mandiču, g. Franu Ponikvarju in vsem gospodim in gospodičnam nabiralkam daril, prodajalkam na semnju in vsemu občinstvu, ki je pripomoglo do lepega uspeha III. Šentjakobskega semnja.

TRŽAŠKI SLOVENC! V ne-deljo, 17. t. m., v Ljubljano! Odhod posebnega vlaka iz tržaške južne postaje ob 5. zjutraj. Vožnja tja in nazaj K 5.80. V Ljubljani se vrši velika vseslovanska manifestacija.

Priglašajte se, da bo izlet čim impozantnejši! Priglasiti se je treba v uradu NDO, ulica Sv. Frančiška št. 2.

Darovi za Tržaški paviljon na ve-selici v Ljubljani, ki so ga prevzele po-žrtvovalne trž. narodne dame, se sprejemajo v uradu NDO, ul. Sv. Frančiška št. 2, in pri vratarici „Nar. Doma“ gospej Bičkovi.

Loterijske številke, izrebane dne 13. avgusta:

Trst, 22, 69, 9, 85, 26.

Društvene vesti.

Društvo jugoslov. železniških urad-nikov ima nocoj važno sejo osrednjega od-bora. Za polnoštevilno udeležbo prosil.

Predsedstvo.

Pevsko društvo „Trst“. Danes v če-trtek ob 8.30 izredna pevska vaja za me-šan zbor. Pridite vsi! Predsednik.

DAROVI.

— V proslovo praznika sv. CM je na-bral dijak Bogomil Mikuž pri Sv. Luciji ob Soči K 100.40 za podružnico moške družbe sv. CM. Hvala v imenu narodne stvari vr-lemu gospodu in rodoljubnim darovateljem!

Tržaška mala kronika.

Trst, 13. avgusta.

Samomor. Včeraj ob 10. dopoldne je 27letna Amalija Premrov iz Rocola št. 112 v samomorilnem namenu spila steklenico strupa. Prepeljali so jo takoj v bolnišnico in ji skušali rešiti življenje. Sprali so ji že-lodec, a bilo je že prepozno. Umrla je že eno uro pozneje.

Ogenj. Včeraj ob sedmih zvečer je v novi palači Rionione Adriatica di Scurta iz dosedaj še neznanh vzrokov v bližini plil-novega števca nastal ogenj, ki je napravil samo veliko dima in ničesar drugega. Na lice mesta so došli takoj ogugasci, ki pa niso stopili v akcijo, ker so ogenj med tem že pogasili.

Z nožem v rebra. Včeraj smo poro-čali, da je v žganjarni Grannacopulo na Bar-rieri neznan človek v prepiru nevarno rauli z nožem delavca Nagliča, katerega so mo-rali odpeljati v bolnišnico. Napadalec je bil danes aretiran v svojem stanovanju v ulici dei Falchi 11 in se piše Ivan Grinavez. Se-daj se nahaja v zaporu.

Oddaja del na postaji Podmelec. Povodoma razširjenja postaje Podmelec v km 111. 1. 7. na progi št. Vid ob Glini-Trst se zvršijo prstena in skalna, zidna in postran-ska dela.

Tozadevna gradbena dela se oddajo ponudbenim potom prot enotnim cenam in naknadni izmeri. Ponudbe so vložiti najkas-neje do 30. avgusta 1913 pri c. kr. ravnateljstvu državne železnice v Trstu. Podrobni podatki so razvidni iz ene prihodnjih šte-vilk listov: „Osservatore Triestino“ in „Lal-bacher Zeitung“ ter se zvedo pri oddelku III c. kr. ravnateljstva državne železnice v Trstu.

Nar. delavska organizacija.

„Zveza jugoslovanskih lesnih de-lavcev“ sklicuje za danes, dne 14. t. m., ob 7.30 zvečer javen društven shod v dru-štvenih prostorih NDO, ul. Sv. Frančiška 2. Dnevni red: „Resni položaj les-nega delavstva“. Lesni delavci, ude-ležite se v velikem številu tega važnega shoda!

Delavci „Dalmacije“ so vabljani na sestanek, ki bo danes, v četrtek, ob 7. zvečer v društvenih prostorih, ul. Sv. Fran-čiška št. 2.

Deželni izvršitelni odbor. Danes, v četrtek, izredna odborova seja.

Avtomobil

z dvema sedežema, skoro nov, se takoj po ceni proda. Kje? pove INSERTNI ODDELEK EDINOSTI pod št. 1750.

Obiastveno dovoljena razprodaja: PRODAJALNA ČEVLJEV R. NEUMANN TRST -- CORSO ŠTV, 29 -- TRST

likvidira, in se prodajo vsi v zalogi nahajajoči se čevlji po izredno nizkih cenah.

Znano je, da prodaja ta trdka samo blago i.e vrste in je s tem vsakomur dana prilika, da se preskrbi z dobrimi in finimi čevlji po izredno nizkih cenah.

„SPARKLET“

Še takojšnjo prirejanje vseh mrslih žumeših pijač, kakor sodovke, limo-nade, žumeših belih in rdečih vin, kakor tudi umetnih mineralnih vod s dodatkom mineralnih ploščic

**trgovina in industrija
železa deln. društvo Greinitz
TRST**

Velikanska zaloga pobištva in tapecarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadion št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. Kolosalni izbor.

Odlikovana to- **ADRIJA** Sv. Ivan
varna sodavice pri Trstu,
Via S. Cilino št. 541 (edina slovanska in izven kartela) Tel. 566.
se priporoča najtopleje slovanskim gostilničarjem, kavarnarjem
in drugim odjemalcem sodavičarskih izdelkov v mestu in okolici.

R. Gasperini, Trst

Telefon št. 1974. špediter Via Economio št. 10.

Prevozno podjetje

Sprejema razcarinjanje vsakega koli blaga iz mitnic, dostavlja na dom.
POŠILJATVE, POTEGA KOVČEJOV. NAJUGODNEJŠE CENE.

Zastopstvo trdke „Cement“

Tovarna cementa „Portland“ v Splitu.

PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Vesti iz Goriške.

Silne nevihte. Z gornjega Krasa nam pišejo 12. t. m.: Zadnje dni smo imeli na Krasu silne nevihte; tako minulo sredo in četrtek zvečer, posebno huda je bila na nevihta v soboto. Ploči poldne so se začeli od vseh strani zbirati črni oblaki in kmalu je začelo silno bliskati in grometi, deževalo je kakor bi lilo iz škafa. In to je trajalo od poldne do 8 zvečer. Semtertja se je nebo tako stemnilo, da je bilo treba prižgati svetilke. Komaj je postalo malo svetleje, pa so se zopet pripodili črni oblaki. Tu pa tam je padlo tudi kako zrno toče; vendar ni, kakor se zdi, napravila posebne škode. Hujše je bilo pa v nedeljo zvečer. Proti noči so se od Gorice in od Čavna pripodili črni oblaki, bliskalo je in gromelo in kmalu se je na nekaterih krajih usula tudi toča, ki je napravila mestoma precej škode (zlasti ker je šla z vetrom) in to posebno na tihah.

Iz Štorij. Naše kmetstvo in izobraževalno društvo priredi dne 17. avgusta na vrtu gostilne g. K. Suše svojo drugo veselico. Na programu so pevske točke in ples. Nastopijo pevsko društvo „Tomaj“ iz Tomaja, mešani in ženski zbor iz Štorij. Delovala bo tudi šaljiva pošta. Začetek ob 3 popoldne. V slučaju slabega vremena se veselica prenese na dan 24. avgusta. 10% čistega dobička je namenjenih „Družbi sv. Cirila in Metoda“.

Repentahor. Občinsko starešinstvo je imenovalo tukajšnjega nadučitelja g. Antona Fakina častnim občanom v znak priznanja za zasluge ki si jih je stekel nad 36 letnega svojega učiteljevanja v tukajšnji občini. Letos je pa izvršil tudi svoje 40 letno učiteljsko službo. V ta namen so se sešli dne 10. t. m. vsi tukajšnji hišni gosposdarji v dolini g. Štefana Ozbič-a pri čisti pristnega terana ter izrazili zahvalo svojemu dobrotniku. Vršile so se razne napitnice, pevale narodne pesmi ter vseh srca so bila prežinjena iskrenega veselja.

V veseli družbi se je nabralo za družbo sv. Cirila in Metoda znesek 14 K 06 stot.

Zavarovalnica goveje živine v Povirju bo imela dne 7. septembra ples in tombolo. Dobitki: tombola 100 K, cinkovina 40 K, terno 25 K.

Št. Peter pri Gorici. Ker so prišle neprilakovane ovire, se ne bo vršila v petek 15. t. m. v št. Petru pri Gorici napovedana gledališka predstava.

V zdravilišču Gradež se je otvorilo z dnem 20. julija drugo izdajališče voznih listkov in prtljažno odpravnštvo c. kr. avstr. državnih železnic pri D. J. — T. v Gradežu.

Službo opravlja parobrodna družba „Istrija-Trieste“. To odpravnštvo posluje le od 1. maja do 30. decembra vsakega leta in izdaja iz Trsta c. kr. d. ž. veljavne kartonske in na golicač spisane vozne listke na vse postaje lokalnega prometa c. kr. avstr. drž. žel. neomejeno, na postajo c. kr. priv. juž. železniške družbe pa po razmerju ob stoječe zvezne tarife. C. kr. priv. južno-železniška družba si preskrbi analogno za promet preko Trsta južne železnice v isti pisarni.

Potna prtljaga iz in v zdravilišče Gradež se more odpravljati od 20. julija 1913 dalje na podlagi v listu „Verordnungsblatt für Eisenbahnen und Schifffahrt“ št. 79 od 12. julija 1913 razglašene, na novo uvedene direktne prtljažne tarife na in iz vsej postaji, ki so v voznih listkih tablah te tarife, ter tudi iz in na take, preko Dunaja ležeče postaje c. kr. avstr. državnih železnic, ki so sprejete v „Prilogoček A“ glede direktne odprave prtljage preko Dunaja.

Dosedaj že obstoječe „Izdajališče voznih listkov in prtljažno odpravnštvo c. kr. avstr. državnih železnic N i b v Gradežu.“ ostane še nadalje in odpravlja, kakor dosedaj osebe in potno prtljago direktno deloma od zdravilišča Gradeža, deloma od postajališča Gradeža čez Belvedere, Červinjan, Tržič, glede potne prtljage na vse postaje avstro-ogrške monarhije po razmerju obstoječih tarif in predpisov.

Vesti iz Istre.

Iz Černikala. Po tolikem času želja se je srečno dovršilo sezidanje nove cerkve sv. Valentina v Černikalu po podjetju Žigon-Znidarčič. V cerkev so s pomočjo c. kr. vlade, po g. Josipu Negode, kamnoseškemu mojstru pri Sv. Ivanu pri Trstu, in pod nadzorstvom profesorja dr. A. Antona Gnišca, c. kr. deželnega konservatorja v Pulji, zopet postavili dva stara umetna mramornata altarja.

Blagoslovljenje se bo vršilo po č. g. kanoniku Jos. Zupanu iz Doline v nedeljo, dne 17. avgusta 1913, ob 9 predpoldne; po blagoslovljenju bo sv. maša, pri kateri bo pel mešani zbor černikalski pod vodstvom Andreja Ogrina.

Iz Sv. Barbare. Ob priliki plesa pri Sv. Barbari so nabrali med družbo magdalensko K 8-60 za podružnico CMD za Istro.

Iz Kozine. Gospa Antonija Dekleva je nabrala ob omizju Kozicev in Hrpeljevcv v Rodiku vsoto K 7-26. Gospod Peter Tavčar je daroval 2 K. Denar je bil izročen kozinski podružnici CMD podružnice. Srčna hvala darovalcem!

Književnost in umetnost.

Bolgarska slovnica za Slovence s čitanko in slovensko-bolgarskimi razgovori, sestavil prof. Anton Bezenšek v Sofiji. Cena K 1-40 = lev. 1-50.

Te dni je izšla slovnica bolgarskega jezika, s katero bo ustrezno onim Slovincem, ki se žele seznaniti z bratskim jezikom: teoretično ali praktično; v prvo svrhu služi slovniki del, v drugo pa bolgarska čitanka (s slovenskim pojasnilom) ter slovensko-bolgarski razgovori.

Slovnica je sestavljena na kratko, kakoršna zadostuje Slovincu, kajti oba jezika — bolgarski in slovenski — sta si jako sorodna po koreno- in glasoslovju kakor tudi po naglasu.

Zato je pisatelj precej v početku slovnice obrnil pozornost na to sorodstvo in pojasnil odnose bolgarske k slovenskimi. Že l. 1872. se je rajši slovenski pisatelj Božidar Raič, v knjigi „Slovanstvo“, katero je izdala „Matica Slovenska“, izrazil tako-le: „Najsorodnejše narečje nekdanji bolgarskinci se javlja mila in krasna naša slovenščina.“

Zanimivo je torej za vsakega izobraženega Slovence, upoznati se o tem „najsorodnejšem narečju“, a koristno je posebno za učence in mladino, da se uči poleg srbohrvaščine tudi bolgarščine, in da se seznani z lepo bolgarsko književnostjo, posebno pa sedaj, ko se je začela nova doba na Balkanu.

Mnogim Slovincem pa je potrebno priučiti se bolgarskega jezika zaradi tega, da bi mogli ustno in pisмено občevati s svojimi brati na jugu, katerih je nad 5 in pol milijona. Bolgarska država je velika, a slabo naseljena: na en km² pride samo po 44 prebivalcev.

V Bolgariji bodo potrebovali znaino število tehnikov, posebno zemljemercev, ki morajo biti popolnoma zmožni dotičnega jezika: isto velja za zdravnike, bančne uradnike, a tudi za trgovce, rokodelce in poljedelce, kateri bi se nameravali naseliti na Bolgarskem, oziroma bi želeli nastopiti kako državno ali zasebno službo.

Slovnica je sestavljena tako, da poleg teoretičnega gradiva, obsega mnogo primerov in obširnih vaj. A posebno vrednost daje knjigi to, da je postavljen v bolgarskih besedah naglas, ako se ta razločuje od naglasa v dotičnih slovenskih besedah; seveda so tudi naglašene in prevedene vse one bolgarske besede, kakoršnih ni v slovenščini.

Kratka čitanka, pridjana slovnici, obsega zanimive spise, kateri se tičejo zemljepisa, zgodovine in državnega ustroja Bolgarije in Balkana.

Potem sledi slovensko-bolgarski razgovori za razne potrebe v javnem občevanju, da more z njimi izhajati vsak Slovenec, ki pride z Bolgarom v dotik.

Na kraju so pa priložene rokopisne tablice za vaje v čitanju in pisanju cirilice.

Torej se nahaja v knjigi na kratko vse, kar je potrebno za priučenje bolgarščine. Knjiga obsega blizu 5 tiskanih pol velike osmerke.

Tisk je čist in jasn, papir fin, tako, da se more knjiga ne samo po vsebini, ampak tudi po obliki prikupiti vsakemu.

Razmerno z dragim tiskom (cirilica in latinica sporedno) je cena nizka. Za poštnino se mora priložiti 15 stotink torej skupaj frankov 1-65.

Naročila sprejema pisatelj A. Bezenšek v Sofiji. Denar se lahko pošlje na njegov naslov po mednarodni poštini nakaznici.

Knjiga bo na prodaj tudi v slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici, Celju, Mariboru in drugod.

Trst -- kopelj Grljan-Miramar
Salonski parnik „VOLOSCA“ (za 400 oseb).
Vozni red veljaven od 20. julija 1913 do preklica

Odhodi od pomola Sv. Karla v Trstu.

V tednu: Ob 9 1/2, 11 1/2, 13 1/2, 15 1/2, 17 1/2, 19 1/2, 21 1/2, 23 1/2, 25 1/2, 27 1/2, 29 1/2, 31 1/2. Povratek iz Grljana: Ob 12 1/2, 14 1/2, 16 1/2, 18 1/2, 20 1/2, 22 1/2, 24 1/2, 26 1/2, 28 1/2, 30 1/2, 32 1/2, 34 1/2, 36 1/2, 38 1/2, 40 1/2. Iz Grljana: Ob 10, 12 1/2, 14 1/2, 16 1/2, 18 1/2, 20 1/2, 22 1/2, 24 1/2, 26 1/2, 28 1/2, 30 1/2, 32 1/2, 34 1/2, 36 1/2, 38 1/2, 40 1/2. Event. voznja.

CENE: Vožnja tja in nazaj . . . K 1-—
" " " s kopeljo vred . . . 1-30
" " " za otroke . . . 1-—
Samo ena vožnja . . . —60
" " " za otroke . . . —30
" " " za naročnike znižane cene.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák V. Tuscher

robozdravnik konces. zobni tehnik

... TRST ...
Piazza della Caserma št. 13, II. nadst.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 v. besedo. Mestno tiskarno nakrat več. Najmanjša pristojbina 40 v. Plača se takoj inerzmatno oddelka.

V najem se oddasta dve sobi s prostim vodom. Informacije daje „Tržaško podporo in bralno društvo“, alica Torre bianca 41. 1728

Zdrava ženska sprejme otroka za dojit. — Naslov pove Inerzmatni oddelak „Edinosti“ pod 1822. 1733

Priporočila se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel „Pri zlatem Jeleni“ v Gorici. Cene zmernne. 1252

Prevzel bi upravljanje hiš po ceni in z jamstvom. — Ponudbe na Inerzmatni oddelak Edinosti. 1751

Izvrsten teran od 56 litrov naprej prodaja Josip Škrlj v Tomaju št. 56. 1670

Hišica z vrtom in vodnjakom se prodaja po nizki ceni. — Rocol - Callia št. 379. — Marušić. 1759

Hišica z dvema stanovanj in zemljiščem se prodaja za K 8000. — Kolonja 138. (1762)

Vajenka za lasuljarski salon se išče takoj. — Ista ima priliko izučiti se česanja in vseh lasuljarskih del. — A. ŠEBEK, lasuljar, ulica Carducci 9. 1763

Prodasta se dve hiši na Scalanti, ena 66 sob, tri kuhinje, 200 sežnjev vrta. Cena 15 000. — Druga nova, 3 stanovanja, 120 sežnjev vrta K 20 000. — Pojasilna daje vratar Barriera št. 4. 1-60

Soba s hrano za ero ali dve osebi se odda pri odlični mali družini. — Stadion 20, III nadstropje, vrata 17. 1761

Brivska dvorana dobro upeljana je na prodaj. — Velika prihodnost. Ugodni pogorji. — Pisati pod „BRIVEC“ pošta Barriera. 1757

Učenca vajenega trgovine jestvin, sprejemem takoj. Prednost imajo oni z dežele. — Naslov pove Inerzmatni oddelak Edinosti. 1758

TVRDKA
Francesco Bednar

TRST — ustanovljena leta 1878 — TRST
je preložila svojo

trgovino šivalnih strojev

očikljev in pridevkov z mehanično delavnico vred iz ulice Ponterosso št. 4

v ulico Campanile št. 19.

G. de VECCHI

naslednik A. FONDA,
Trst, ulica del Bosco št. 17.

Zaloga sena, krme in otrobov.

Seno I. slama, ogerako seno, beneški otrobi, otrobi št. 84.

Preselitev trgovine!

Naznanjam slavnemu občinstvu in cenjenim odjemalcem v mestu in na deželi, da sem preselil svojo trgovino jestvin iz ulice Petronio v ulico Media št. 8 in se priporočam uljudno za nadaljni obisk. — Z odličnim spoštovanjem
J. POČKAJ.

Artistični fotografični zavod

Ezio de Rota - Trst

ulica Barriera vecchia št. 27 (nasproti lekarni Picciola). — Fotografije za svetlem in motnem papirju, plastično in naravno izvršene. Povečanje vsake slike na olje, akvarel ali pastel. Specijaliteti: Dopisnice z artističnimi pozami 10 komadov 3 K. Zavod je odprt od 8 jutraj do 6 popoldne. Fotografira se ob kakoršnem si budi vremenu.

Umetno - fotografični

atelje

Trst, ulica Rivo št. 42 Trst, ulica Rivo št. 42

(prilije) -- pri Sv. Jakobu -- (prilije)

Ispravlja vsako fotografsko delo, kakor tudi razjede, posetke, po-
tranznost leklov, porcelanske pišče
za vsakovrstne spomelnike itd. itd.

Posebnost: Poveča-
nje vsake fotografije

Radi udobnosti gosp. naročnikov
sprejema naročila in jih izvršuje na
domu, eventualno tudi sonej mesta

LETOVIŠČE
Bohinjska Bistrica
Bohinjsko Jezero

v Triglavskem pogorju,
na progi drž. železnice Jese-
nice—Trst, 3 ure oddaljen od Trsta;
alpska klima, izborna voda, stanova-
nja v gostilnah, vilah in priv. hišah.
Ugodne železniške zveze za izlete,
gorske ture. Zmerne cene. Informa-
cije in prospekti brezplačno.
Prometno društvo v Boh. Bistrici.

Pekarna in slaščičarna
Onorato Furlani

Trst, ulica della Guardia 24.

Podružnica Vojaški trg (Piazza della Caserma) 4.

Kruh večkrat na dan svoz, različne
moke, vse vrste biskotov ter prodaja
raznih vin in likerjev v steklenicah.

Poštno pošiljko 3 kg netto

Malinovega sirupa

pošilja franko proti povzetju za K 5 60

c. kr. dvorni dobavitelj

„G. PICCOLI“

V LJUBLJANI.

Pošiljatev tudi v sodčkih po K 1-10 kg in
v sterilizir. steklenicah v zabojih po 25
steklenicah a K 1-40.

Anton Mahne, trgovec

Prilogočka sl. občinstvu

svojo trgovino jestvin in kolonijalnega blaga
Trst, ulica dell'Istria št. 4

s podružnico na Greti v hiši gosp. Gombača
in Erluge št. 275. Vsakovrstna vina in likerji
v steklenicah. Blago vedno sveže. Postrežba
na dom. Prodaja na drobno in na debelo.

Alojzij Boik

Trst ul. Belvedere 3, Tel. 342 R.VIII.

Trgovina delikates,

kolonijalnega blaga in jestvin vseh
vrst. — Blago vedno sveže in prve
vrste. — Razpošilja se tudi po pošti
in dostavlja na dom.

Dnevnik „Edinost“ v Trstu

je izdal in založil naslednje knjige:

1. „VOHUN“. Spisal I. F. Cooper. — Cena K 1-60.
2. „TRI POVESTI GROFA LEVA TOLSTEGA“. — Cena 80 vin.
3. „KAZAKI“. Spisal L. N. Tolstoj. Poslovenil Jos. Knaflč. — Cena K 1-60.
4. „PRVA LJUBEZEN“. Spisal Ivan Sjerjgejevič Turgjenjev. Poslovenil dr. G. Gregorin. — Cena 1 K.
5. „POLJUB“. Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světlá. Poslovenil F. P. — Cena 80 vin.
6. „BESEDA O SLOVANSKEM OBREDNEM JEZIKU PRI KAT. JUGOSLOVANI“. (Malo odgovora na škofa Nagla poslovno pastirsko pismo v pouk slov. ljudstvu.) — Cena 30 vin.
7. „IGRALEC“. Roman. Iz spominov mladosti. Ruski spisal E. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K. — Cena K 1-60.
8. „JURKICA AGICEVA“. Spisal Ka Sander-Gjalski. Prevel F. Orel. Cena K 2
9. „UDOVICA“. Povest iz 18. stoletja. Napisal I. E. Tomič. Poslovenil Štefan Klavs. — Cena K 1-60.
10. „JUG“. Historični roman. Spisal Prokop Chocholeušek. Poslovenil H. V. Cena K 3.
11. „VITEZ IZ RDEČE HIŠE“. (Le Chevalier de Maison rouge.) Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleks. Dumas star. Prevel Ferdo Perhavec. — Cena K 2-50.

Vse te knjige se dobivajo v tiskarni „Edinost“, v „Slovanski knjigarni“ Jos. Gorenjca v Trstu in v vseh knjigarnah po Slovenskem po povzetju ali proti naprej poslanemu znesku. — Za poštnino posamezne knjige je poslato 20 vin. več.